

KUWATRONG KUWADRO

Jose Victor Z. Torres

MGA TAUHAN

Jessica

Albert

Marta

Bert

Allan

Lynette

Mitch

Lola Trining

Photographer

Unang Eksena

(Magbubukas ang ilaw sa entablado. Sa kuwarta ni Jessica. Umaga. Nakatayo si Jessica sa harap ng dresser niya. Naka-bathrobe lang siya at tsinelas na pambahay. May kausap siya sa cellphone. Sa kama niya ay makikita ang kanyang bridal gown at iba pang accessories.)

JESSICA: *(sa telepono)* Nine-thirty ang dating ng flight niya bukas. E alas-diyes ang kasal. Ang sabi niya he'll come straight from the airport. Ngayon tatawag siya sa inyo na delayed ang flight niya? Nasaan na ba siya? *(patlang)* Sinabi ko naman kasi sa kanya na

kumuha na siya ng mas maagang flight para makapagpahinga pa siya dito. O ngayon tignan mo ang nangyari. Saan daw na-delay ang flight? Doon pa lang sa point of origin? E paano na 'yan? Baka sa isang araw pa ang dating niya dito. Diyos ko naman si Daddy para naman hindi nag-isip. Bago pa siya makarating dito e tapos na ang lahat. Sinabi na kasi... e ano pa nga ba ang mangyayari? E di walang maghahatid sa akin sa altar. Alanganin naman pauwiin ko at pabalikin kinabukasan ang guests, ang caterer, at ang pari? (*bubuntunghininga*) Kung bakit naman kasi... O sige, sige na, Tita Adel. May appointment pa ako. Bahala na kung anong mangyayari bukas.

(Papatayin ni Jessica ang cellphone at ibabato ito sa kama.)

Anong malay ko ba kung wala siyang balak dumating.

(Uupo si Jessica sa harap ng salamin ng dresser at titingnan ang sarili.)

Ikaw kasi. Ikaw kasi. Naniniwala ka pa kasi sa kanya. Gusto mo pa rin sundin ang wishes niya. Naniniwala ka pa rin ba na ihahatid ka sa altar tulad ng pinangako niya sa 'yo more than ten years ago? Kahit na naghiwalay na sila ni Mama? O, asan ka na ngayon? Wala kang magagawa if he wanted to do things his way. Tigas kasi ng ulo. ito na ang napala mo. Magmamartsa ka ngayon mag-isa sa altar. Buti pa itong si Alex, kasama ang nanay at tatay. Si Kuya Bert na lang ang alternative. Tapos, kapag nagkuhanan ng litrato, kulang na naman. Dati either wala si Papa o si Mama. Kaming magkakapatid lang with friends and relatives. How many family portraits do we have through the years? Four.

(May bubuksan si Jessica na drawer sa dresser at maglalabas ng isang album na sukat ng isang hardbound na libro.)

Nakakatawa isipin, no? Ang kuwento ng aking pamilya ay puwede mabuo lang sa apat na litrato. Apat na litrato ng iba't ibang okasyon na nakumpleto tayo kahit sandali. Maingat kong tinago ang mga ito. Yung file ng mga kuhang iyon pinagkaingat- ingatan kong i-store sa hard disk ko at sinigurado kong may hard copy at soft copies. Ayaw ko kasing mawala. Inisip ko kasi... kung mawala ang kahit isa nito ay parang nawala na isang bahagi ng paglaki ko.

(Unti-unting magdidilim ang entablado sa bahagi ni Jessica. Sa isang projection screen ay makikita ang unang litrato sa apat na binabanggit ni Jessica. Makikita dito ang mga kapatid na lalaki ni Jessica na si Bert at Allan; ang mga magulang nila si Marta at Albert; at ang Lola Trining nila. Maririnig ang pagkanta ng "Happy Birthday".)

Ikalawang Eksena

(Magbubukag ang ilaw sa entablado. Sa bahay ni Lola Trining. Hapon. Ika-75 na kaarawan ni Lola Trining. May hawak si Marta na birthday cake na may nakasinding mga kandila. Matatapos na ang pagkanta nila ng "Happy Birthday." Hihipan ni Lola Trining ang mga kandila. Magpapalakpakan sila.)

MARTA: Anong wish niyo, Ma?

BERT: Oo nga, Lola. Anong wish niyo?

LOLA TRINING: Setenta'y singko na ako. Ano pa ba ang mahihiling ng isang matandang tulad ko?

ALLAN: Aba, marami pa, Lola.

ALBERT: Tulad ng?

ALLAN: Good health, Dad.

BERT: Wealth

MARTA: Parang ilang taon nang meron ganyan ang Lola niyo.

BERT: Puwedeng world peace?

(Magtatawanan sila.)

ALLAN: Boypren, Lola.

BERT: Puwedeng isa pang apo. Para naman masira ang trend ng pagkakaroon ng unica hija sa pamilyang Sison.

MARTA: Hoy, kayong dalawa. Tama na ‘yan.

ALLAN: Puwede pa naman magkaroon ng boypren si Lola, a.

BERT: Hindi naman siguro niya nami-miss.

LOLA TRINING: Ang mga batang ito! Ang babastos!

BERT: Joke lang, Lola

MARTA: Ikaw talaga, Alberto Sison, Jr., pareho kayo ng tatay mo.

ALBERT: O, nasama ako sa usapan na ‘yan

ALLAN: Mga green-minded daw kayong mag-ama.

BERT: At ikaw?

ALLAN: I’m the fun-loving son.

MARTA: O, siya, siya. Tama na ‘yan at naghihintay na ang pagkain sa mesa.

ALLAN: Teka, picture muna.

ALBERT: Bago kasi ang kamera.

ALLAN: Oo. And the perfect time to use it is this occasion.

BERT: Teka. Hindi tayo kumpleto.

ALLAN: Hayaan mo na ‘yan. Humabol na lang siya.

LOLA TRINING: Asan si Jessica?

ALBERT: Nag-overnight sa best friend niya. May tinatapos silang school project.

LOLA TRINING: Dumaan si Jessica dito kaninang umaga para tumulong sa pagluto. Babalik ba siya, Marta? Hindi mini-miss ng apo ko ang birthday ko.

MARTA: Darating ‘yon, Ma. ‘Wag kayong mag-alala. Baka na-traffic lang ‘yon.

ALBERT: Alam niyo naman na mahal kayo ni Jes.

LOLA TRINING: Huwag muna tayong magkuhanan habang wala pa si Jessica.

ALBERT: Magkuhanan na lang tayo pagkatapos.

ALLAN: Kung makakarating pa si Jes by that time.

BERT: Darating ‘yon.

(Maririnig ang pagkatok sa pintuan.)

BERT: Nakita mo na? Siya na ‘yon

(Lalabas sandali si Albert at pagbalik ay kasama si Jessica.)

JESSICA: I’m here.

(Lalapit si Jessica kay Lola Trining at yayakapin ito.)

JESSICA: Happy birthday, Lola.

BERT: *(kay Allan)* Sinabi ko sa ‘yo, e.

LOLA TRINING: Akala ko hindi ka na darating.

JESSICA: Nanay Trining naman. Alam niyo naman kayo ang favorite lola ko. *(May ilalabas na regalo sa bag at iaabot kay Lola Trining)*
Eto. I made this just for you.

LOLA TRINING: Salamat. Ano ito?

JESSICA: A string bracelet. Gawa ko ‘yan.

ALLAN: Hu! Sipsip. Buti kung gawa mo nga. E binili mo lang ‘yan sa gift shop sa harap ng school.

JESSICA: Hoy, big brother! Special parati ang regalo ko kay Lola.

ALLAN: O, sige na. Sabi mo e.

LOLA TRINING: Mga batang ito. Salamat uli, apo.

MARTA: Puwede na ba tayo kumain?

JESSICA: Ano ang handa?

LOLA TRINING: Kunwari ka pa. E di ang ginawa nating pastel de lengua.

JESSICA: Let’s go!

ALLAN: Takaw.

BERT: Dalian na natin at baka ubusin pa ni Jes lahat ‘yan.

JESSICA: Che!

(Lalabas ang pamilya papunta sa dining room nang tutunog ang cellphone ni Albert. Sasagutin niya ito at maiiwan siya sa entablado.)

ALBERT: Hello? Ano ang kailangan mo? Not today. Birthday ng mother-in-law ko. I'll see you later, ok? Tatapusin ko lang itong party then I'll go there. Siguro in half an hour. Ok? Sige. Bye.

(Habang may kausap si Albert ay hindi niya mapapansin na pumasok si Marta at pinagmamasdan siya. May hawak na pinggan ng pagkain si Marta.)

MARTA: Sino 'yon?

ALBERT: Ha? A, wala. Opisina.

MARTA: Bakit daw?

ALBERT: Trabaho.

MARTA: Trabaho?

ALBERT: Oo. Aalis ako kaagad pagkatapos kumain.

MARTA: Ikinuha na kita ng pastel. Mauubusan ka ng mga anak mo.

(Kukunin ni Albert ang pinggan at kakain.)

ALBERT: Masarap itong pastel.

MARTA: Si Jes tumulong sa pagluto niyan. (*patlang*) Puwede mo bang tapusin ang selebrasyon bago ka umalis? Matagal na rin tayong hindi nagsamang pamilya. Panay trabaho kasi 'yang inaatupag mo.

ALBERT: Pinag-usapan na natin ito dati. Nung kinuha ko ang promotion, binigyan ako ni Mr. De Jesus ng mas malaking responsibilidad katumbas ng malaking suweldo. It meant going from place to place for the projects.

MARTA: Hindi ko naman inaasahan na every week.

(Sa labas ay maririnig si Jessica at Allan na nagsisigawan.)

JESSICA: Allan, ano ba? Sa akin 'yang huling piece ng chicken.

ALLAN: Sorry ka.

JESSICA: Akin 'yan!

ALLAN: Aray! Wala naman kurutan!

(Papasok si Jessica na kinakain ang isang chicken leg. Mapapatigil nang maki-tang nag-uusap ang mga magulang niya. Lalapit siya kay Albert.)

JESSICA: You liked it?

ALBERT: Ang alin?

MARTA: Si Jessica ang tumulong sa pagluto ng lengua

JESSICA: Nagustuhan mo ba?

ALBERT: It's good. I liked it.

JESSICA: Thanks, Daddy.

MARTA: Magpaalam ka na sa Daddy mo muna.

JESSICA: Aalis ka na?

ALBERT: Oo. Work. Sorry.

(Sandaling katahimikan)

JESSICA: (kikibit ng balikat) Work is work. (patlang) Pero I've been you missing for a while.

ALBERT: (yayakapin at hahalikan si Jessica) I know. Sorry. Di bale, pag napromote uli ako, sisiguraduhin ko na ang oras ko ay atin.

JESSICA: It's ok.

MARTA: Magkuhanan na tayo bago ka umalis. (tatawag) Allan!

(Papasok si Allan)

ALLAN: Yes, Mommy?

MARTA: Magkuhanan na tayo. Paalis na Daddy niyo.

ALLAN: Work again?

ALBERT: Ano pa nga ba?

MARTA: Tawagin mo na si Bert at si Mama.

(Lalabas si Allan sandali at babalik na kasama si Bert at si Lola Trining.)

MARTA: Sorry, Ma. Kailangan umalis ni Albert. Trabaho.

ALLAN: O, puwesto na lahat.

(Pupuwesto ang mga tauhan tulad nung kuha sa litrato. Paandarin ni Allan ang timer ng kamera at pupuwesto. Makukunan ng litrato ang pamilya. Hahalikan ni Albert si Marta at si Jessica at pagkatapos si Lola Trining. Lalabas si Albert.)

ALLAN: O, portrait shot si Lola Trining.

(Pupuwestuhin ni Bert si Lola Trining habang inaayos ni Allan ang kamera. Si Jessica at si Marta ay nakatingin sa papaalis na si Albert.)

JESSICA: *(Bubuntong-hininga)* Panay naman trabaho.

(Sandaling katahimikan.)

MARTA: Trabaho nga ba?

(Unti-unting mamamatay ang ilaw sa entablado hanggang sa makikita muli ang larawan ng unang litrato sa screen. Mamamatay ang ilaw sa entablado habang magbubukas ang ilaw sa panig uli ni Jessica.)

Ikatlong Eksena

(Sa kuwarto ni Jessica. Hawak niya ang unang litrato. Ibabalik niya ito sa album.)

JESSICA: May suspicions na nun si Mommy na nakikipagkita ka sa ibang babae. *(Mangingiti.)* Women's intuition, Dad. Lumang style na rin daw ang overtime work. Mabubuking ka din sooner or later. *(Patlang.)* Mahirap din ang mga unang taon. Ang sabi ng mga friends ko it's always like that. Especially when you love both your parents. Especially kapag sinusubukan mong i-balance ang bagong relasyon sa kanila. *(patlang)* Ano pa nga

ba ang magagawa ng mga anak kung gano'n na nga lang ang mangyayari sa mga magulang? Puwede na kaming makialam. Or we can just stand by and watch. Sinubukan namin ayusin magkakapatid. Ayaw nilang makinig sa amin. Si Kuya Bert nagtiyaga. Nag-away lang sila ni Papa. After that, tumahimik na lang ako. Isang bagay lang muna ang pumasok sa isip ko nung time na 'yon: Ano ang mangyayari sa aming magkakapatid matapos ang lahat na ito?

Si Kuya Bert na lang ang nag-ayos ng lahat. Sinabi niya sa amin ni Allan Kaya ko kayong suportahan. I'm working and I'm not married. Pero kung gusto niyong mamili kung kaninong magulang titira, hindi ko kayo pipigilan.

Susulentuhan daw kami ni Daddy at Mommy while we're living apart from each other. I'm about to enter college. Walang nang father figure. Si Kuya Bert na lang. My eldest brother will be the father of the family. (*Patlang.*) Alam niyo, parang niloko talaga ako ng tadhana. Hindi ko alam kung sino ang mas strikto. Si Daddy o si Kuya Bert. Para naman kasi habang buhay ako magiging baby sister sa mga kapatid ko. High school graduation. Ako lang sa batch namin ang hindi nakapunta sa prom. Ayaw ni Kuya Bert. Anong dahilan? Bata pa daw ako para sa mga ganyan. Naisip ko tuloy... kung bata pa ako sa pagdating ko ng college... ano na kaya ang matanda para kay Kuya?

(Unti-unting mamamatay ang ilaw sa panig ng entablado ni Jessica. Sa projection screen ay makikita ang pangalawang litrato. Sa graduation ni Jessica. Nasa gitna siya ng litrato na nakasuot ng toga at hawak ang diploma. Nakagitna siya kay Bert at Allan. Si Marta at Albert ay nasa magkabilang panig ng grupo.

Magbubukas ang ilaw sa entablado. Sa labas ng auditorium ng high school ni Jessica. Naka-tableau ang mga tauhan tulad ng nasa litrato. Kinukuhanan sila ng official graduation photographer.)

PHOTOGRAPHER: O, smile.

(Kukunan sila ng litrato.)

- ALBERT: Salamat. I'll order mga limang kuha niyan. Pati na rin yung solo niya.
- JESSICA: It's ok, Dad. Package deal 'yan.
- MARTA: Package deal yung graduation photos. May set 'yan plus yung framed formal photograph.
- ALBERT: A. Walang nagsabi sa akin tungkol do'n. Sino nagbayad?
- BERT: Ako, Dad.
- ALBERT: Sana sinabi niyo sa akin para may contribution naman ako sa graduation ni Jes.
- BERT: Ok lang, Dad. Ok lang naman ang expenses.

(Sandaling katahimikan)

- JESSICA: Teka lang, ha. Puntahan ko lang ang barkada.
- ALLAN: Samahan na kita. Ipakilala mo naman sa akin yung Maritess.

(Lalabas sina Allan at Jessica.)

- BERT: May kukunin lang ako sa kotse.

(Lalabas si Bert. Maiiwan si Albert at Marta. Tahimik na magtititigan ang dalawa. Sandaling katahimikan. Bubuntong-hininga si Albert.)

- ALBERT: Inimbita ako ni Jes, ok? Besides, I have every right to be here.
- MARTA: Oo nga. Mabuti naman nakarating ka.
- ALBERT: I won't miss Jes's graduation. O kahit anong event habang lumalaki siya.
- MARTA: Well, na-miss mo na rin ang third year at fourth year high school niya. Konsolasyon na siguro na nakarating ka dito.

(Hindi kikibo si Albert.)

MARTA: At least ginawa mo ang share mo para ipatuloy ang high school niya.

ALBERT: And college. Tulad ng pinag-usapan natin. Saan ba siya papasok?

MARTA: Sa UST siya pumasa.

ALBERT: That's good. Business Ad?

MARTA: Gusto ni Jes ang Communication Arts daw.

ALBERT: I'd prefer that she enters a business-related course.

MARTA: Wala naman tayong say dito kung ano ang gusto niyang kurso.

ALBERT: Tayo naman ang magbabayad ng tuition.

MARTA: Naiwan na kay Bert 'yon. Tumutulong na lang tayo.

(Sandaling katahimikan)

MARTA: Sasama ka ba sa kainan?

ALBERT: Inimbita rin ako ni Jes. Pero pag-iiisipan ko pa. Saan ba?

MARTA: Gusto ni Jes sa Dad's sa West Avenue.

ALBERT: Sounds good. Jes always liked buffets. It will be good for her.

MARTA: Hindi ko alam kung ano sasabihin ni Bert at Allan kung sasama ka.

ALBERT: Papayag ang mga 'yon para kay Jes.

MARTA: They'll do anything for Jes. (*patlang*) Hindi naman kita pipigilin kung gusto mong sumama. After all, tatay ka niya.

ALBERT: At ikaw ang nanay.

MARTA: Dalawang bagay na lang 'yan sa atin. Pero, it still means a lot for them. (*Patlang.*) 'Wag na natin pag-usapan. It's Jes's day. And I'm proud of her.

ALBERT: We're proud of her. Sino ba ang hindi?

(Sandaling katahimikan.)

ALBERT: Sino naging date niya sa prom? Nalaman mo ba?

MARTA: Hindi siya pumunta

ALBERT: Bakit?

MARTA: Hindi siya pinayagan.

ALBERT: Hindi mo siya pinayagan?

MARTA: Si Bert. Di siya pinayagan. Nalaman ko din lang nung sinabi ni Jes sa akin.

ALBERT: Ano ba naman ‘yang anak mo! High school kids look forward to that occasion. Papayagan ko siya pumunta kung nagpaalam siya sa akin.

MARTA: Baka kasi nakakalimutan mo. Si Bert ang nagsisilbing tatay ni Jes nung umalis ka.

ALBERT: At kumonsinti ka naman.

MARTA: Bert was being protective.

ALBERT: Overprotective ang sabihin mo.

(Papasok si Bert.)

ALBERT: *(kay Bert.)* Ano itong nalaman kong hindi mo pinayagan si Jes pumunta sa prom?

BERT: It was for the best.

ALBERT: Anong ibig mong sabihin diyan?

BERT: Desisyon ko ‘yon, Dad.

ALBERT: Na ano? Gusto mong maging madre kapatid mo?

BERT: Studies first. ‘Yan naman ang parating sinasabi mo.

ALBERT: Hindi gano’n ang ibig kong sabihin. Marami ka pang kelangang alamin para maging ama.

BERT: Siyempre kelangan ko kasi matuto lahat first hand.

ALBERT: Kasalanan ko ngayon.

BERT: *(kay Marta)* Since when siya nagkaroon ng desisyon ngayon dito sa pamilyang ito?

ALBERT: Tatay mo pa rin ako.

(Hindi nila mapapansin na pumasok uli si Jessica na kasama si Albert at pina-panood sila.)

ALBERT: Papayagan ko siya kung tinanong niya ako.
BERT: She did, Dad. Out of the country ka daw nung time na 'yon sabi ng sekretarya mo.
ALBERT: Hindi dahilán 'yon, dahil madali akong tawagan.
JESSICA: Hindi ko na sinubukan, Dad. Useless naman e. Masyado kang malayo. Thailand, di ba? Or was it sa U.S.? Anyway, wala na 'yon. (*Patlang.*) It's my day today, ok? At gusto kong magkasama tayo when I celebrate it.

(*Sandaling katahimikan*)

BERT: Pupunta tayo sa Dad's. (*kay Albert*) Gusto ni Jes mag-buffer. (*Kina Jessica at Allan.*) Maghintay na lang kayo dito. Kukunin ko ang kotse.
ALLAN: Samahan na kita.

(*Lalabas si Allan at Bert. Maghihintay ang tatlo.*)

MARTA: Mas mabuti yata na dun na tayo pumunta. Baka matagalan lang siya lumabas sa parking area. Maraming tao.

(*Lalabas si Marta. Sandaling katahimikan*)

JESSICA: Sasama ka, di ba?
ALBERT: Inimbita mo ako, hindi ba?
JESSICA: (*Patlang.*) Pero hindi kayo pupunta, ano?
ALBERT: After what happened, baka lang masira itong araw. It's your special day. At least nakita na kita nag-martsa at lahat. (*Yayakapin si Jessica.*) I'm proud of you.
JESSICA: Thank you, Dad. At least may kuha uli tayo na buo tayo. Padalhan kita ng kopya, don't worry.
ALBERT: I know you will. Teka, may mga plano ka ba sa summer?
JESSICA: May mga lakad kami ng friends ko... (*patlang*) Pero hindi pa sure. So far, wala. Bakit?

ALBERT: Pupunta ako ng Cambodia sa summer. Business trip. Gusto mo sumama. I can always find time to go around.

JESSICA: Why not?

ALBERT: Consider it a graduation gift.

JESSICA: Ok. (*yayakapin uli si Albert*) Thanks for coming. I'm glad nagkita uli tayo.

(Hahalikan ni Albert si Jessica, yayakapin muli at aalis. Unti-unting mama-matay ang ilaw sa entablado. Makikita uli ang litrato ng graduation photograph ni Jessica. Magbubukas ang ilaw muli sa panig ng entablado ng kuwarto ni Jessica.)

Ikaapat na Eksena

(Tinitignan ni Jessica ang graduation photo niya sa album.)

JESSICA: Nung college, tinanong sa akin ng isang kaklase ko: "Saan ginawa ang prom niyo?" Sinabi ko na lang, "Ewan ko." E sa hindi naman ako pinapunta e. Hindi ako pinayagan ni Kuya. Nung isang beses, sinabi sa akin ng barkada kong si Marie, "Tara, punta tayong Tagaytay." Isang spontaneous, out-of-the-blue road trip. Ang sagot ko, "Pass ako diyan." Alam ko naman pagagalitan lang ako ng kapatid ko. The first and only time na nag-MOA ako na hindi nagpaalam, grounded ako for one month. One month for malling! Paano pa kaya kung road trip sa Tagaytay. Mula high school hanggang college bahay-eskuwela lang ang biyahe ko. (*Patlang.*) Hindi ko alam kung paano nalalaman ni Kuya Bert ang mga lakad ko. Feeling ko tuloy may sumusunod sa aking hidden camera. Nakakaparanoid. Bakit ako lang kasi ang pinupuna ang ginagawa? Dahil unica hija ako? Baka sa pagiging strict sa akin ng ganito e pagkatapos ng college e hindi traje de boda ang isusuot sa akin kundi belo at abito ng madre. At since nag-aaral ako sa isang Catholic school, hindi ako magugulat. Buti na lang naging concession natin na huwag akong ipasok sa all-girls school. (*Patlang.*) Did you know I missed half my life just

because of all of this strictness? Actually it was more than half of my life. Milagro na itong nakilala ko si Alex, at mabuti na lang nandito na kami at nagbibilang ng oras bago maglakad sa altar ng simbahan. At ngayon, mukhang hindi siya darating. Ako pa naman ang kahuli-hulihang ihahatid. (*Patlang.*) Sana nandito ka. Mabuo lang ang natitira sa ating pamilya. Tulad nung kasal ni Allan. Kahit naman may ilang nangyari na hindi maganda, nagkasama pa rin tayo.

(Unti-unting mamamatay ang ilaw sa panig ng entablado ni Jessica. Makikita ang ikatlong litrato sa projection screen. Ang kasal ni Allan. Naka-wheelchair na si Marta at katabi niya si Allan na nakaputing barong at ang asawang si Lynette na naka-wedding gown. Sa kabilang panig ni Marta ay si Jessica na katabi si Bert. Katabi ni Lynette si Albert.)

(Magbubukas ang ilaw sa entablado. Sa lobby ng hotel sa labas ng isang reception area. Sa background ay maririnig ang isang wedding reception. Makikita si Jessica na may kausap sa cellphone. Nakabihis siya ng pang-bridesmaid na gown.)

JESSICA: Hi, Alex? Oo, medyo maingay. Nasa reception pa ako. It's going ok. Malapit na rin matapos. You should see me today. I look fabulous. E, ano pa nga pa e di bridesmaid. Uhm, beige. E yun ang gusto ng dalawa e. Ang suggestion ko nga ay puti e. Masyado daw virginal. E baka kasi yung bride hindi na. I know si Allan, oo. (*Matatawa.*) Actually, kaya ako tumawag... nabo-bore na ako dito. I miss you. Hmph. Bola. E, bakit hindi ka pumunta dito para sunduin ako? E magagalit nga si Kuya Bert. But I'll pass you off as a friend. Not a boyfriend. Tingnan natin sasabihin ni Kuya Bert. Mahirap paniwalain 'yon kung sasabihin kong kaibigan lang kita. (*Tatawa.*) Kita tayo bukas? Saan pa e di dun sa dating lugar? I'll tell Kuya Bert na may gagawin akong research report. Basta magkita tayo. Then... dating gawi... let's go some place. (*Patlang.*) Oy, teka. Tinatawag yata ako. Sige na. Love you.

(Papatayin ni Jessica ang cellphone. Pabalik na siya sa reception area nang pasok si Albert na may dalang regalo. Kasama niya ang bagong asawa niyang si Mitch.)

ALBERT: Jes!

JESSICA: Hi, Dad.

(Lalapitan ni Jessica si Albert at hahalikan. Mapapatigil sandali si Jessica nang makita si Mitch)

JESSICA: Oh. Hi. Mitch?

MITCH: *(Tatango.)* Hi, Jes.

JESSICA: Jessica. *(kay Albert)* Just in time for the cake cutting. Sabi mo hindi ka darating?

ALBERT: Dumaan lang ako para ibigay itong regalo. How was the wedding?

JESSICA: It was ok. Nandiyan pa si Allan at Lynette. Tara, pumasok ka na.

ALBERT: Uhm, hindi ko puwede iwan dito si Mitch.

JESSICA: *(Patlang.)* Ok. Pero sana makita mo sina Allan. Nandiyan din si Nanay Trining. Si Kuya Bert...

ALBERT: Next time na lang, Jes. Pakibigay na lang itong regalo.

MITCH: Albert, I'll just wait for you sa lobby.

ALBERT: Mitch...

MITCH: It's ok. Walang problema. *(kay Jessica)* Nice meeting you, Jessica.

JESSICA: Thank you.

(Lalabas si Mitch. Sandaling katahimikan.)

ALBERT: Di ako puwedeng magtagal.

JESSICA: Ok lang.

ALBERT: Kumusta na Mommy mo?

JESSICA: Doing ok. Next week ang tapos ng last set ng chemo session niya. Nakakakain naman siya. She promised Allan kasi na magpapalakas siya para maka-attend ng wedding niya. Kaya ayun. Tinupad naman niya.

ALBERT: That's good. Mabuti naman at ok siya.

JESSICA: It's not yet a remission but the doctors are hopeful. Naka-wheelchair silang dalawa ngayon ni Nanay Trining. Balak ko na nga ipag-karera ang dalawa para makita nila kung sino ang mas malakas.

(Tatawa silang dalawa. Sandaling katahimikan.)

ALBERT: You look good, anak.

JESSICA: Thanks, Dad. I like the design but I hate the color.

ALBERT: Well, hindi kasi ikaw ang ikinasal. So, no choice. Kumusta na boyfriend mo?

JESSICA: *(Magugulat.)* Paano mo...?

ALBERT: *(Matatawa.)* Lucky guess.

JESSICA: Grrr. I hate you, Dad.

ALBERT: At your age, Jes. Hindi mo kelangan sabihin sa akin. And knowing your brother, sekreto mo talaga 'yan.

JESSICA: Don't tell anyone, ha?

ALBERT: No problem, Jes. *(Iaabot ang regalo.)* Iabot mo na lang ito kay Allan. Sabihin mo na lang galing sa akin.

JESSICA: *(Kukunin ang regalo at aalugin.)* Ano ito? Ang bigat a.

ALBERT: Blender. Actually, osterizer. Hindi ko alam ang pinagkaibahan.

JESSICA: Para saan? Para kung wala nang pera sina Allan e fruit at pearl shakes na lang ang iinumina nila?

ALBERT: Ewan ko. It's important daw for baby food. Si Mitch ang pumili niyan. Ang sabi niya, natural is always the best.

JESSICA: *(Magkikibit ng balikat.)* Junk food is always the best for me.

ALBERT: Hm. Nakaka-detect ba ako ng kaunting jealousy diyan?

JESSICA: No. Junk food is always the best.

ALBERT: E, kahit ano naman kakainin mo.
JESSICA: I'm a die-hard foodie, Dad.
ALBERT: Kinain mo na siguro lahat ng pagkain diyan sa reception.
JESSICA: Ok naman ang food. Kung hindi ka pa nakakatikim ng buko pandan na kulay blue, you can get it here. Huwag mo nang itanong kung bakit. Nagkamali yata ng food coloring tapos they passed it off as something special. But the barbecued ribs are ok.
ALBERT: Maniniwala ako sa ekspert.

(Sandaling katahimikan.)

JESSICA: Ikaw, Dad? Kumusta ka na?
ALBERT: Been busy.
JESSICA: Always naman e. I mean with Mitch. Masaya ka?
ALBERT: Yes.
JESSICA: You seem to be.
ALBERT: Jes...
JESSICA: Huwag kang mag-alala, Dad. Tanggap ko rin na naman.
ALBERT: Mabait sa akin si Mitch.
JESSICA: Pakakasalan mo ba siya?
ALBERT: Di ko pa alam, Jes. Masyado pang maaga.

(Patlang.)

JESSICA: Alex pangalan niya.
ALBERT: Mabait?
JESSICA: I don't know if you'll like him.
ALBERT: As long as you're happy.

(Sandaling katahimikan. Maririnig ang palakpakan at hiyawan sa reception.)

JESSICA: Pumasok ka na. Magpakita ka naman sa kanila. Just tell Mitch to wait a bit. O di kaya send her shopping diyan sa mall. Unlimited credit card access.

ALBERT: (*Matatawa.*) Ang sama mo talaga.

JESSICA: Nagmana ako sa ‘yo.

ALBERT: O, sige, sige. Sandali lang. I’ll text Mitch.

JESSICA: Thanks, Dad.

ALBERT: Besides, kelangan ko makita ang itsura ng blue buko pandan.

(Lalabas si Albert at Jessica. Unti-unting mamamatay ang ilaw sa entablado. Makikita muli ang larawan ng kasal ni Allan. Magbubukas ang ilaw sa panig ng entablado ni Jessica.)

Ikalimang Eksena

(Itatabi ni Jessica ang pangatlong larawan.)

JESSICA: Namatay si Mama two years after nag-asawa si Allan. Wala ka sa libing niya. Nung una, hindi ko maintindihan. Kahit hiwalay kayo, at least you cared for each other. Pumunta ka dapat. Pero naisip ko din. Pamilya mo kami pero hindi mo asawa si Mommy. (*Patlang.*) Masaya ka na. ‘Yon naman ang hinahanap mo, di ba? Ang pagiging masaya. (*Patlang.*) Sa burol ni Nanay Trining ang huling litrato natin na magkasama. Buhay pa si Mama pero mahina na siya no’n. Naging magkaibigan na kayo ni Mama no’n. Tanggap ko na rin na you’re both better off without each other. I never liked the tension. Then, matagal-tagal na, ayoko na kayong makita na magkasama sa isang lugar or event. You were just both... cold to each other. Ang biro nga ni Allan nung kasal niya ay hinihintay na lang kayong dalawa sumabog nung nagkita kayo nung kasal niya. My fault, actually. Dapat nga siguro hindi nangyari ‘yon.

(Unti-unting magdidilim ang entablado sa panig ni Jessica. Makikita ang pang-apat ng litrato sa projection screen. Magkasama ang apat. Si Albert ay nasa likod ni Marta na naka-wheelchair. Katabi ni Albert si Jessica at Bert. Sa kabila ay si Allan at Lynette. Magbubukas ang ilaw sa entablado.)

(Sa bahay ni Marta. Nakaupo siya sa wheelchair at nakaharap sa bintana. Nakasuot siya ng itim. Papasok si Albert. Nakabarong siya na may itim na ribbon sa braso.)

ALBERT: Marta.

(Lilingon si Marta at titingnan si Albert.)

ALBERT: Are you ok?

MARTA: Oo.

ALBERT: May kelangan ka ba?

MARTA: Wala naman. Kung meron man, tatawagin ko lang ang nurse.

ALBERT: Ok. (*patlang*) Maganda ang misa sa burol.

MARTA: Kelan ba naging hindi maganda ang isang burol? (*patlang*) Mabuti't nakarating ka.

ALBERT: Naging nanay ko rin naman si Nanay Trining.

(Sandaling katahimikan)

MARTA: It was hard.

ALBERT: I'm sorry.

MARTA: Mahirap din itong baldado ka na tapos nag-alaga ka pa ng nanay na tumanda at tumanda. It was hard. Nahirapan din si Jes. Minahal din niya lola niya. Naging support din niya ang matanda. Nagpapasalamat lang naman ako na tahimik umalis si Nanay. Sabi nga ni Jes, "ripe old age." Ang biro pa nga niya sa akin ay wala na akong kalaban sa karera ng wheelchair. Natawa ako dun. (*Patlang.*) Hindi na bata si Jes. She understands. Pati si Allan. Pati rin si Bert. Maiitindihan na rin nila pag sumunod ako kay nanay. So far, lumagpas na ako sa taning na binigay ng mga doktor. So things are going well. Kahit sandali lang. (*Patlang.*) Kailangan mo din kausapin si Jes. She still loves you very much. Alam mo ba sinabi niya sa akin dati, ihahatid mo siya sa altar. Magagawa mo ba 'yon?

ALBERT: Oo.
MARTA: You promised her. Dapat magagawa mo 'yon.
ALBERT: I promise.
MARTA: Make sure you keep that promise. Marami din tayong mga pangako sa sarili na hindi natupad.

(Hindi kikibo si Albert.)

ALBERT: I'm sorry.
MARTA: Para saan, Albert? Sa nangyari sa atin? Sa nangyari sa family natin? Hindi mo nagustuhan ang obligasyon na ito, bakit ka pa magbibigay ng sorry? The children are all grown up na. Even with all the promises of "through sickness and in health." Hindi mo magugustuhan ito. So don't be sorry. *(Patlang.)* Because I'm not. *(Patlang.)* Nakita kong lumaki ang mga anak natin. We made them responsible dahil sa ginawa natin. Siguro they could've been better pero hindi naman tayo perpekto. But I had something to live for.
ALBERT: Nag-sorry ako... siguro para lang matapos ang lahat na ito. Itong away natin.
MARTA: Wala naman tayong away, Albert. I just chose not to care anymore. Wala nang pakialamanan. Except for a few instances na siguro nagtulungan tayo. Hanggang do'n na lang.
ALBERT: So... friends?
MARTA: Siguro... magkakakilala na lang. After all, we share the same children.
ALBERT: Magandang dahilan 'yon.

(Tatawa ang dalawa. Papasok si Jessica.)

JESSICA: Magpapaalam na daw sina Allan. Request niya... actually ako din... na since everyone is here, kung puwedeng magkuhanan tayo. Pero medyo inappropriate yata... pero...
MARTA: Sige. Kailangan ko lang ng kaunting tulong dito sa wheelchair.

ALBERT: Ako na.

(Sisimulan itulak ni Albert ang wheelchair.)

JESSICA: Teka. Am I missing something?

ALBERT: It's not what you're thinking.

MARTA: Masasabi mo lang siguro... mas kalmado na siguro ang lagay ngayon.

(Lalabas silang tatlo. Unti-unting magdidilim ang entablado. Makikita uli ang litrato ng pamilya. Magdidilim ang entablado habang magbubukas ang ilaw sa panig ni Jessica.)

Ikaanim na Eksena

(Tinitignan ni Jessica ang huling litrato bago niya isasara ang album. Tutunog ang cellphone at sasagutin niya ito.)

JESSICA: Hello? Dad? *(Patlang.)* You're not going to make it, aren't you? *(Bubuntong-hininga.)* No. No. I understand.... No, I actually don't understand. *(Patlang.)* Puwede ka ba makarating kahit sa reception man lang... Yes. Well, subukan niyo lang. *(Patlang at bubuntong-hininga.)* It's ok. Well, sino ba naman ang mag-aakala na maiipit ka ng snow diyan. Blame it on climate change. It's ok. I'll see when you get here. Bye.

(Papatayin ni Jessica ang cellphone at titingnan ang album.)

Pumasok din sa isip ko na hindi mo rin matutupad ang pangako mo. Ganyan naman ang buhay hindi ba? Habang tumatanda tayo, nag-iiba ang mga pananaw natin. E dito pa lang, sino maniniwala na ang buhay ng pamilya natin ay umiikot lang sa apat na litrato. At some point, may sisimulan na akong bagong kuwento. At sisiguraduhin ko, na ang kuwento ng pamilya ko ay hindi lang sa iilang litrato lang.

(Bubuntunghininga si Jessica at itatabi ang album. May kakatok sa pinto ng kuwarto niya.)

Sino ‘yan?

BERT: Jes? Si Bert.

JESSICA: Pasok ka na.

(Papasok si Bert.)

BERT: Anong balita kay Daddy?

JESSICA: Hindi daw siya makakarating. Malabo daw.

BERT: So ang lagay ngayon... ako na maghahatid sa ‘yo.

JESSICA: Mukhang gano’n na nga ang sitwasyon.

BERT: So that means papalitan ko ang damit ko from a plain polo to a formal barong. At kailangan ko nang humiram.

JESSICA: Sigurado ka ba sa gagawin mo? Baka naman pagdating sa altar e irapan mo si Alex.

BERT: Baby sister, I always liked Alex. And I will be proud na ihahatid kita sa altar.

JESSICA: Salamat, Kuya.

BERT: No problem. Got to go. Magkita tayo bukas sa altar.

JESSICA: Me appointment lang ako with a friend. *(Patlang.)* Don’t be late.

BERT: Huwag mong asahan ‘yon.

(Susuntukin ni Jessica si Bert sa balikat bago niya yayakapin.)

JESSICA: Thanks for everything, Kuya Bert.

(Lalabas si Bert. Unti-unting mamamatay ang ilaw sa entablado habang makikita ang isang litrato sa projection screen: Ang kasal ni Jessica.)

(Magdidilim ang entablado.)

TABING